

MREŽA ZA RESTITUCIJU U SRBIJI

Udruženje građana za povraćaj oduzete imovine "Beograd", Birčaninova 21, Beograd

Tel: 011 3615234, Faks: 011 3618276, e-mail: contact@apppbg.org.rs

PRIMEDBE, PREDLOZI, IZMENE i DOPUNE po pojedinim članovima Nacrta zakona o vraćenju oduzete imovine i obeštećenju (verzija od 29. jula 2011.)

Član 1.

PRIMEDBA: Nacrt razmatra i priznaje oduzimanje privatne imovine isključivo posle 9. marta 1945.g. Realno, nova komunistička vlast je oduzimala privatnu imovinu još od oktobra 1944.g, uz često masovne egzekucije uglednih građana, u cilju zastrašivanja javnosti ili zbog otpora vlasnika pri pokušaju oduzimanja imovine.

Postoji **niz razloga za izmenu tog datuma na 18. april 1941.godine, dan kapitulacije Kraljevine Jugoslavije** (Razlozi su: Oduzimanje jevrejske imovine od strane nemačke okupacione vlasti u gradovima Srbije ali i u celom Banatu, kao specijalnom protektoratu Trećeg Rajha, od stanovnika nenemačkog porekla, oduzimanje imovine u Sremu i delu Bačke koja je bila pod okupacijom NDH, itd.) U svim ovim slučajevima, komunistička vlast je **istu imovinu "drugi put"** oduzimala, ali formalno oduzimala od ratnih stranih sticaoca. Sa datumom koji je u postojećem Nacrtu, originalni vlasnici, starosedeooci, kojima je imovinu oduzimala strana vojna sila i vojna vlast, u periodu 1941 - 1944., ratnih godina, ne bi imali pravo da traže povraćaj oduzete privatne imovine jer je istu imovinu komunistička vlast - oduzimala od "pripadnika okupacionih snaga koji su delovali na teritoriji Republike Srbije za vreme Drugog svetskog rata" (Član 5. Stav 2).

Mora da važi **Pravni Princip:** Današnja vlast na nekoj teritoriji, kao pravni sledbenik ukupne istorije na njoj, snosi ne samo prava već i obaveze koje proističu iz pravnog sledbeništva na datoj teritoriji, posebno jer su ugrožena prava domaćeg, starosedelačkog stanovništva a ne stranih državljana, izuzev ukoliko je bilateralnim ugovorom u međuvremenu određena obaveza (pravo) prešla na drugu državu.

Član 2. Treba **dopuniti spisak propisa o oduzimanju** sa:

40. Zakon o proglašavanju opštenarodnom imovinom seoskih utrina, pašnjaka i šuma i imovine zemljišnih, urbarijalnih i njima sličnih zajednica, kao i kraških graničarskih imovinskih opština (Sl. Glasnik Narodne Republike Srbije br. 1/48, 98/55)

41. Zakon o raspravljanju imovinskih odnosa nastalih samovlasnim zauzećem zemljišta u društvenoj svojini (Sl. Glasnik NRS, 20/7)

42. Zakon o udruženjima, zborovima i drugim javnim skupovima sa izmenama i dopunama ("Sl. list FNRJ", br. 65/45, 29/47);

43. Zakon o poljoprivrednom zemljišnom fondu opštenarodne imovine i o dodeljivanju zemlje poljoprivrednim organizacijama («Službeni list FNRJ»,br. 22/1953);

Član 3. Definisati pojam (značenje) izraza **naturalne restitucije** i pojam **substitutione restitucije**.

U tački 3, briše se tačka i dodaje tekst: "odnosno faktičko oduzimanje"

Član 4. Zamena reči "naturalnom obliku (naturalna restitucija)" sa izrazom "materijalnom obliku u vidu naturalne i substitucione restitucije".

Član 5. Stav 2. Dopuna posle reči "zadužbina", dodaje se izraz ....", vakufi i socijalni fondovi, esnafska udruženja i sl.", Primeri: Advokatska komora, Lekarska komora itd.); Na dalje isto.

Član 6. Stav 1. Izmena posle reči "konfiskovana" reč "posle" treba da bude zamenjena sa reči "pre" .....

Objašnjenje: Ovom izmenom bi bila obuhvaćena denacionalizacija imovine koja je oduzimana od oktobra 1944. godine do 9. marta 1945.godine, u vreme kada su komunističke vlasti vršile brojne egzekucije građana, bez suđenja, presude i identifikacije krivice, u cilju zastrašivanja stanovništva ili oduzimanja imovine bez zakonske osnove i pravne radnje, prostim nasiljem.

Stav 2. i 3. Izmena pravne osnove za eksproprijaciju sa "Zakon o izmenama i dopunama zakona o eksproprijaciji (Sl. List SFRJ br. 5/68)" i datum "15. februar 1968. godine" na "Zakon o eksproprijaciji ("Službeni glasnik SRS";br. 40/84,43/87,22/89, I 15/90) i ("Službeni glasnik RS", br. 6/90 I 53/95)" ..... ili bar sa "Zakon o eksproprijaciji (Sl. Glasnik SRS br. 47/77)"

Objašnjenje: **Sve bivše jugoslovenske republike** su, u njihovim zakonima o denacionalizaciji, kao merodavne zakone o eksproprijaciji, uzimale donete **republičke zakone o eksproprijaciji**, saglasno jugoslovenskom **Ustavu iz 1974. godine**, koji je pitanje eksproprijacije preneo na republičko zakonodavstvo. Tako, hrvatski zakon o denacionalizaciji (Zakon o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine ("Narodne novine Republike Hrvatske" br. 92/96) jasno određuje prelomni datum za prihvatanje denacionalizacije oduzete imovine kao dan stupanja na snagu Zakona o eksproprijaciji ("Narodne novine Republike Hrvatske" br. 10/78, 5/80,30/82, 46/82, pročišćen tekst, 28/87 i 39/88) tj. 1978. godinu. Suprotno svima, u **Nacrtu**, "srpski zakonodavci" kao merodavan za denacionalizaciju u Srbiji uzimaju **savezni zakon o eksproprijaciji** (Sl. List SFRJ br. 5/68) koji je zasnovan na jugoslovenskom **Ustavu iz 1963. godine** po kome je formalno uveden pojam "pravične naknade" za eksproprijisanu privatnu imovinu. Ta floskula je ugrađena tek u pomenuti savezni zakon o eksproprijaciji iz 1968.g i primenjivan je bez jasnih kriterijuma vrednovanja "pravednosti nadoknade". Obeštećenja za eksproprijisanu imovinu po saveznom zakonu su mnogo niža od obeštećenja koja su davana saglasno kasnijem **republičkom zakonu** o eksproprijaciji (Zakon o eksproprijaciji (Sl. Glasnik SRS br. 47/77) koji je sa podzakonskim aktima imao jasno razrađene kriterijume vrednovanja i time su obeštećenja bila bliže realnim vrednostima. **Izbor saveznog umesto republičkog zakona o eksproprijaciji u Nacrtu** jasno govori o ideološkoj odbojnosti zakonopisca prema denacionalizaciji i jasnoj želji da izabere što lošije rešenje za potražioce oduzete imovine čija je privatna svojina nasilno eksproprijisana.

Pri kraju stava 2, posle reči "druga nepokretnost u svojini", treba staviti tačku i ostatak brisati.

Član 8. Izmena u NADNASLOVU ČLANA: reč "naturalnom" se zamenjuje sa reči "materijalnom"

Dodaje se Stav 3. koji glasi:

Substituciona restitucija zemljišta se vrši po sledećim principima:

Oduzeto zemljište koje ne može da se vrati u svojini i državinu, substituiše se drugim

zemljištem iste namene kao u vreme oduzimanja, u približnoj klasi, lokaciji i površini, u okviru iste Katastarske opštine.

Ako u okviru originalne Katastarske opštine za oduzeto zemljište ne postoji odgovarajuće (po nameni, lokaciji, površini, klasi) zemljište u državnoj svojini, vraća se odgovarajuće (po nameni, površini i klasi) zemljište u državnoj svojini iz okolnih Katastarskih opština iste administrativne opštine.

Ako u okviru originalne administrativne opštine u kojoj se nalazilo oduzeto zemljište ne postoji odgovarajuće zemljište (po nameni, površini, klasi) u državnoj svojini, bivši vlasnik ima pravo na obeštećenje za oduzetu imovinu.

U svakom trenutku u procesu određivanja substitucione restitucije zemljišta, bivši vlasnik (vlasnici, većinski po pravima) se može (mogu) odlučiti za obeštećenje i ta odluka je nepovratna.

Član 9

Stav 1: Posle reči “lokalne samouprave” treba dodati reči: “i drugo privredno društvo ili pravno lice”, u nastavku isto.

Dodati stav 3 koji glasi:

“Ako privredno društvo ili drugo pravno lice dokaže da je svojinu na nepokretnosti steklo teretnim pravnim poslom, po tržišnoj ceni u vreme prenosa prava svojine, to privredno društvo odnosno drugo pravno lice ostaje vlasnik nepokretnosti. Ukoliko lice iz ovog stava koje je steklo pravo svojine ili drugo pravo koje u sebi sadrži pravo raspolaganja na nepokretnosti na osnovu pravnog posla za koje u vreme prenosa nije plaćena tržišna cena, obveznik je vraćanja nepokretnosti, u skladu sa stavom 1. ovog člana.”

Dodati stav 4 koji glasi:

“Obavezu davanja drugog odgovarajućeg zemljišta ima pravno lice koje je oduzeto zemljište otuđilo a u slučaju kada ranijem sopstveniku po odredbama ovog zakona pripada pravo na novčanu naknadu za oduzeto zemljište, isplata nakanade pada na teret pravnog lica koje koristi zemljište u momentu određivanja naknade, a u slučaju kada se oduzeto zemljište nalazi u privatnoj svojini, naknadu snosi pravno lice koje je to zemljište otuđilo.

Član 10

Dodati stav 2 koji treba da glasi:

“Odredbe stava 1 ovog člana ne odnose se na sticaoce svojine koji su istu stekli po osnovu održaja, nezakonitim ili fiktivnim pravnim poslovima, bez osnova ili bez osnova u postupcima uspostavljanja katastra nepokretnosti kao i po osnovu primene Zakona o posebnim uslovima prodaje određenih nepokretnosti (“Sl. glasnik RS”, br.54/1999). “

Obrazloženje; Zakon naveden na kraju ovog stava je pružio sistemsku mogućnost da lica bliska režimu pod beneficiranim uslovima steknu vredne nepokretnosti – pošto su nepokretnosti po tom Zakonu, koji nije primenjivan posle 5. okt. 2000, otkupljivane po ceni nekoliko puta manjoj od tržišne (u uslovima „nepostojanja“ hiperinflacije). Predvideti da se takva nepokretnost ima vratiti bivšem vlasniku u naturi, a da licu kome se nepokretnost oduzima država duguje kao naknadu cenu koja je plaćena u trenutku (hiperinflacije) kad je nepokretnost otkupljena. Ne treba brinuti da bi se takvim rešenjem ugrozila prava savesnih kasnijih sticalaca, budući da je na tržištu i u pravnom

poretku ostalo sve vreme poznato da se radi o nepokretnostima stečenim pod sumnjivim okolnostima, te tako nijedan kasniji sticalac nije mogao biti savestan. Ratio legis nepriznavanja otkupa po ovom zakonu je isti kao i za Zakon o ekstraprofitu – dakle ne može se dozvoliti da opstanu imovinske nagrade kojima je režim nagrađivao političku podršku.

Član 13 **Izmena** izraza "po hitnom postupku" sa preciznim izrazom "u roku od 15 dana"

Objašnjenje: Službe mogu raditi "hitno" ali ako je broj i efikasnost osoblja prema obimu posla (broja predmeta koji se obrađuju) neodgovarajući, "hitnost" se može produžiti na mesec. Jasni rok od 15 dana dozvoljava pokretanje upravnih radnji protiv organa koji vrši radnje što će ga naterati da adekvatno prilagodi broj izvršioca obimu posla.

NAPOMENA: Ista izmena treba da se izvrši i u Članu 53, Stav 1

Član 15

Stav 1: Dopuna: Na kraju rečenice posle reči „koje je imalac stekao“ dodati reči „u svojini uz tržišnu naknadu“.

Član 17 U NADNASLOVU se pominje "vraćanje" a u tekstu Člana nema pomena o vraćanju imovine već o procenama odnosa početnog i uvećanog objekta.

Objašnjenje: Treba jasno napisati **šta** se vraća i **kako** se formira susvojina.

Stav 2: Stav je vrlo konfuzan po načinu određivanja i vršenja susvojinje. Bivši vlasnik može da reguliše odnose sa vlasnikom uvećanog dela **tek kada mu se vrati deo uvećanog objekta** koji odgovara početnom stanju objekta. Zakonopisac treba da odgovori u tekstu Člana na pitanja: Kako? Gde?, Kada?, Pred kim? Na osnovu čega? Susvojniški odnosi na imovini mogu biti komplikovani ako nisu jasno zakonski regulisani.

Član 18

Tačka 1: Kako još uvek nije poznato koja imovina Republike Srbije će biti prenetu u "isključivu" javnu svojinu, to ovu tačku treba brisati ili **precizirati**.

Tačka 3: KO PROCENJUJE realne potrebe navedenih delatnosti i ZAŠTO i KAKO bi se "BITNO OMETAO RAD I FUNKCIONISANJE" tih službi i delatnosti. Ako tu procenu rade te same "službe i delatnosti" - sve što koriste biće formalno "neophodno i neće moći da se vrati".

Objašnjenje: Ima bezbroj primera gde državne zdravstvene ustanove velike nepotrebne prostore izdaju privatnim teretanama, restoranima, prodavnicama hrane, privatnim apotekama, ... Primer: Uprava banje "Mataruška i Bogutovačka banja" koristi realno tek deseti deo prostora oduzete privatne zgrade (evidentiranoj u **državnoj** svojini) pa je u nju smestila i simbolično odeljenje lokalne policijske stanice. Da li je taj oduzeti objekt "neophodan za rad i funkcionisanje" dotične uprave i organa, dok ogromna zgrada "lečilišta" u (**društvenoj**) svojini banje je prazna na više spratova, zapuštenih i bez gostiju? Ima bi bezbroj sličnih primera širenja "delatnosti i organa" na i **državnoj na i društvenoj imovini** pod socijalističkim principom "Sve je to naše"!

Socijalistički princip "Sve je to naše" mora jasno da se izbaciti kao razlog onemogućavanja **naturalne i substitucionalne restitucije**.

Tačka 5. KO PROCENJUJE "bitno narušavanje ekonomske, odnosno tehnološke održivosti i funkcionalnosti u obavljanje pretežne delatnosti privrednog subjekta u čijoj se IMOVINI nalazi (Valjda u "korišćenju" (!?) jer JE IMOVINA U DRŽAVNOJ SVOJINI !?) Ova "Frojdovska omaška" govori o nameri "zakonopisca" u ovom Članu i Stavu da onemogući restituciju takve imovine.

Ako odlučuje "korisnik" **državne** imovine koja je oduzeta privatna svojina - ona se neće vraćati jer bi vraćanje "narušavalo .....

PRIMEDBA: Ova TAČKA ČLANA služi zakonopiscu za OČUVANJE "VELIKIH POLJOPRIVREDNIH SISTEMA" (Oni poseduju ili koriste više hiljada ili desetina hiljada hektara najkvalitetnijeg poljoprivrednog zemljišta, po pravilu oduzete privatne imovine posle Drugog svetskog rata. Oni su stvoreni kao domaća socijalistička varijanta sovjetskih "sovhoza".) Oni nisu ni u socijalizmu ni danas zadovoljavali NI JEDAN PARAMETAR EKONOMSKE ODRŽIVOSTI, koja je jedini egzaktni parametri za ocenu smislenosti odžavanja takvih "privrednih subjekata" u privredi Srbije, danas.

Tačke 6. i 2. mogu se svesti na zadržavanje svega postojećeg u državnoj svojini. Zato ih treba obrisati.

Tačke 4, 5, 6, 7,8, 9 brisati.

Tačka 10. brisati takođe, jer unosi **totalni voluntarizam** u procenu "nemogućnosti naturalne i substitucione restitucije"

Član 18 Stav 1 **DOPUNITI** sa sledećim Tačkama:

Tačka XX :

"Pravna lica (preduzeća, privredna društva, trgovačka društva, i dr,) koja su oduzeta primenom propisa i akata iz člana 2. stav 1. ovog zakona, ne vraćaju se bivšem vlasniku, ali se vraćaju postojeće nepokretnosti i pokretne stvari koje su bile u svojini tog pravnog lica – društva, u skladu sa ovim zakonom."

Pravnim licima, koja nisu na osnovu teretnog pravnog posla po tržišnim cenama stekla pravo svojine na oduzetoj imovini već na drugi način (administrativnim raspolaganjem i sl.), kao i pravnim licima koja su njihovi univerzalni sledbenici, u skladu sa ovim zakonom prestaje svojina na oduzetoj imovini, u korist korisnika denacionalizacije.

Pravo svojine na akcijama, odnosno pravo na udelu u nekadašnjem preduzeću koje je oduzeto ili od koga je oduzeta imovina, daje pravo korisniku denacionalizacije da potražuje pravo svojine na nepokretnim i pokretnim stvarima koje su pripadale tom preduzeću, u skladu sa odredbama ovog zakona, srazmerno svojim udeonim potraživanjima u originalnom oduzetom preduzeću ili njegovom delu.

Privredno društvo koje je, u skladu sa odredbama ovog zakona vratilo bivšem vlasniku pravo svojine na nepokretnim i pokretnim stvarima, ima pravo preče kupovine tih stvari, ukoliko ih vlasnik otuđuje, u skladu sa zakonom koji uređuje promet nepokretnosti."

Obrazloženje: Nekadašnja preduzeća i druga pravna lica, oduzimana su i njihova imovina je postajala opštenarodna, državna, a protokom vremena društvena i kasnije (kao danas) državna svojina na kojoj su današnja privredna društva imala i/ili imaju prava korišćenja ili upotrebe. Ova, administrativno stečena prava dodeljivana su kao **ekonomska kategorija** u vreme socijalističkog "društvenog upravljanja" ali nisu imala karakter prenosa svojine u imovinsko-pravnom smislu. Samim tim, čak i tokom ili nakon postupaka svojinskih transformacija uključujući i privatizacije, pribavioci pravnih lica - privrednih društava nisu mogli steći više prava no što su ta privredna društva sama

imala, zato jer u postupcima privatizacije nije dolazilo neposredno do promene vlasnika nad imovinom, već samo do promene vlasnika nad samim privrednim društvom, a tek ukoliko je to društvo bilo vlasnik određene imovine, kupac privrednog društva je postajao **posredno** i vlasnik te imovine. Što se tiče nacionalizovanih nepokretnosti, one su **u državnoj svojini** i kao takve nisu bile predmet prodaje (prodavana je samo “**društvena svojina**”!) niti su na istima treća lica sticala pravo svojine u skladu sa zakonom, sem u izuzetnim slučajevima.

Tačka: XX+1

“Privatizovana preduzeća, čiju je privatizaciju Agencija za privatizaciju raskinula i vratila sa pripadajućim kapitalom u AKCIONI FOND a nalaze se u restrukturiranju, poseduju kapital i imovinu koja je, po zakonu, u državnoj svojini. Bivši vlasnici, potražioc i oduzete imovinu u okviru takvih preduzeća, mogu da ostvare naturalnu ili substitucionu restituciju potraživane oduzete imovine iz imovine ili kapitala takvih preduzeća, srazmerno svojim udeonim potraživanjima u originalnom oduzetom preduzeću ili njegovom delu. Ako bivši vlasnici odbiju ovakav oblik restitucije, pripada im odgovarajuće obeštećenje”

Obrazloženje: Preduzeća sa poništenim privatizacijama u najvećem broju slučajeva su spremna za stečaj i bankrot. Postojeća imovina kojom oni raspolažu može se razumno i celishodno upotrebiti za naturalnu ili substitucionalnu restituciju oduzete imovine, smanjujući iznos javnog duga za denacionalizaciju. i nepotrebne troškove ponovnog uvođenja partijskih kadrova kao “upravljača”, na štetu države i o trošku građana Srbije.

Član 20.

Stav 1: **Dopuna:** Brisati tačku na kraju i dodati reči “i građevinsko zemljište u vlasništvu privrednog društva ili pravnog lica.”

Stav 3.

PRIMEDBE: Tekst treba jasno formulisati. KADA (dan, datum, rok) treba da je zaključen ugovor “sa namerom” ? KO JE TAJ koji UTVRĐUJE da je postojala “namera osujećenja prava bivšeg vlasnika” ? Da li je formulacija “ne proizvodi pravno dejstvo” dovoljno nedvosmislena i odlučna u poništavanju takve radnje ?

Član 22, Stav 1: **Dopuna:** Brisati tačku na kraju i dodati reči “i građevinsko zemljište u vlasništvu privrednog društva ili pravnog lica.”

Član 22, Stav 2:

PRIMEDBA: deo teksta ...“ili je **planskim dokumentom**, važećim na dan stupanja na snagu ovog zakona, predviđena njihova (objekata JAVNE namene) izgradnja **u skladu sa zakonom** kojim se uređuje prostorno planiranje ...”. MORA SE jasno definisati u skladu SA KOJIM ZAKONOM (od kog datuma važnosti) treba da budu ti “planski dokumenti”.

PREDLOG IZMENA: Posle reči .....“u skladu sa” rečenica treba da se nastavi sa “**Zakonom o planiranju i izgradnji („Sl. Glasnik RS“ br. 47/03) i kasnijim, kao i (generalnim) urbanističkim planovima gradova i naselja usvojenim u toku i posle 2003. godine.**”

Obrazloženje: Iz socijalističkog perioda lokalne samouprave imaju obilje “planova” koji su danas (a i ranije) potpuno deplasirani za primenu i lokalnu potrebu - ali nikada nisu zamenjeni novijim, za realne potrebe i situacije, pa su tako i “danas važeći” (Propis se menja kada ga nasledi

noviji, na istu temu). To se najjasnije videlo u 2010. godini kada je Vlada donela Uredbu o potsticajima za građevinsku industriju, koja bi radila „za državni račun“. Na javni poziv lokalnim samoupravama da daju „planove i projekte“ danas neophodnih objekata - veliki broj „samouprava“ je davao „planove i projekte“ od pre 30 - 40 godina (jer nemaju ništa „novije“) – koji su danas potpuno besmisleni, po nameni, po lokalnim potrebama, po ekonomskim i tehničkim kriterijumima ! **“Planovi iz perioda pre 2003.g** su potpuno deplasirani jer su pravljani volunjaristički, za pojedinačne “socijalističke potrebe” (Čuveni su “planovi” “satelitskim naseljima” oko Beograda i Novog Sada, o plivačkim bazenima u mestima koja oskudevaju u pijaćoj vodi i slično, što nikada nije i neće biti izgrađeno po “važećim” planovima, ali za šta je “rezervisana teritorija”). Do 2009., tek oko 18% opština u Srbiji je imalo bilo kakve “urbanističke planove” jer ostale nisu imale ni “prostorne planove”. Bez usvojenih “urbanističkih planova” ni jedna opština nije mogla da (po zakonu) “proglašava” bilo kakvo zemljište - za “građevinsko zemljište” (“u i van građevinskog reona”). Ali su opštine “to” radile “ad hoc”, bahato, van zakona, samoinicijativno. Prema očekivanju u Ministarstvu za prostorno planiranje, do kraja 2011. godine, najviše 30% opština u Srbiji će imati donet zakonski “prostorni plan” i na njemu zasnovan (ma kakav) “urbanistički plan” pa će moći i da govore (po zakonu) o “građevinskom zemljištu” na njihovoj teritoriji. **Zato, prihvatanje “takvih važećih planskih dokumenata” iz socijalističkog perioda za koje ne postoje važeći urbanistički planovi od 2003.g do danas, kao “argumenata” za onemogućavanje restitucije oduzetog građevinskog zemljišta, je besmisleno i zlonamerno prema bivšim vlasnicima “rezervisanog zemljišta”**

Stav 3. i 4. treba brisati

Obrazloženje: Sadržaj teksta u ova dva stava je primer kako (**prethodni**) Zakon o planiranju i izgradnji (iz 2009.g) uvodi (citat) “Legalizaciju objekata bez građevinske dozvole kao oprost bezakonja” (izjava resornog ministra Olivera Dulića) a ovaj (vremenski kasniji) Nacrt zakona **služi služu da sačuva “uslove” za potpunu legalizaciju bezakonja u građenju**. Kako je Ustavni sud Srbije pokrenuo postupak ocene ustavnosti upravo odredbi koje se tiču “legalizacije” u spornom Zakonu o planiranju i izgradnji, nije svrsishodno i na ovaj način ograničavati potražioce imovine u ostvarivanju njihovih prava.

Član 23. Stav 2. DOPUNA: Posle reči “jedinica lokalne samouprave,” treba dodati reči “kao i privredno društvo, pravno ili fizičko lice ukoliko je upis izvršen po osnovu primene konverzije prava korišćenja u pravo svojine u skladu sa Zakonom o planiranju i izgradnji (“Službeni glasnik RS”, br. 72/09, 81/09, 64/10-US I 24/11), građevinsko zemljište se vraća bez naknade u skladu sa odredbama ovog zakona.”.

Stav 3: IZMENA: Posle reči “odnosno susvojine na tom građevinskom zemljištu”, ostatak stava 3 se briše i dodaju se reči:”bez naknade, vraćanjem u svojinu, odnosno susvojinu”.

Stav 4. treba brisati jer je najdrastičniji primer onemogućavanja naturalne restitucije.

Član 24. Stav 2.

PRIMEDBA: Zakonopisac uopšte **ne razume pojmove komasacije i arondacije** koje koristi ili ih (zlo)upotrebljava da bi napravio privid “vraćanja” oduzetog privatnog poljoprivrednog zemljišta. Kako je napisano u tekstu, smisao teksta Stava 2 jeste:

AKO je oduzeto zemljište komasirano (arondirano) POSLE ODUZIMANJA, vraća se ono zemljište, raspoloživo iz komasacione mase.

To je minoran deo "dešavanja" sa oduzetim privatnim zemljištem - koje zakonopisac generalizuje na svo oduzeto poljoprivredno zemljište - sa ciljem onemogućavanja restitucije oduzete imovine ! JASNO se vidi da je TAKVO VRAĆANJE – SUBSTITUCIONA RESTITUCIJA - ali zakonopisac odbija da je tako nazove jer "pretpostavlja (čuo je) da je to nemoguć proces" !?

Pitanja za zakonopisca:

Da li on razume **kako** je oduzimano poljoprivredno zemljište i **šta** se dešavalo sa poljoprivrednim zemljištem, oduzetim i neoduzetim, za vreme komunističkog režima u Srbiji (i Jugoslaviji) ?

Šta je sa zemljištem koje **nije komasirano (arondirano)** ?

Zašto je zemljište komasirano(arondirano) ?

Kada se, kako i zašto radi komasacija i arondacija nekog zemljišta ?

Moramo dati kratku istoriju ideološkog komunističkog agrarnog ludila pri oduzimanja poljoprivrednog zemljišta u Srbiji (i većem delu bivše Jugoslavije):

Hronološki, poljoprivredno zemljište je oduzimano nasilno od privatnih lica u više koraka, više "(revolucionarnih) pravnih osnova". Prvo je vlast oduzimala po "osnovi" konfiskacije (odmah 1945.) od lica koji su imali veće poljoprivredne posede (od više desetina do najvećih privatnih poseda od 1.300 ha), proglašavajući ih za "kulake" i "narodne neprijatelje" ili "saradnike okupatora" da bi im sa "ideološkim razlogom" oduzeli imovinu u cilju "razvlašćivanja buržoazije". To su već bila ukрупnjena (arondirana) imanja nastala prirodnim zaokruživanjem imanja, kupoprodajom, bez ikakve (prethodne ili kasnije) državne nasilne "komasacije ili arondacije". Ta zaokružena imanja pripala su organima države (npr. vojci) u cilju stvaranja analogona sovjetskih "sovhoza". Od 1946. do 1948.g poljoprivredno zemljište je oduzimano agrarnom reformom i nacionalizacijom. Najveća (zbirna) površina koja je ostavljena po domaćinstvu je bila do 25 ha, za najbrojnija domaćinstva. Oduzeti posedi su bili raštrkani, izmešani oduzeti i privatni posedi a ne konzistentne oduzete površine. Zaključno sa 1948.g., samo u Vojvodini po svim tim osnovama je oduzeto 668.412 ha od preko 87.000 pojedinaca. U Srbiji je (zbog manjih poseda i lošijeg zemljišta), u istom periodu, oduzeto oko 150.000 ha poljoprivrednog zemljišta, (kako je pisalo u rešenjima o oduzimanju) "kvalitetnijeg i zato pogodnijeg za kolektivnu obradu". Najveći deo tog (površinski) nekonzistentnog zemljišta je podeljen (politički podobnim ideološkim kategorijama stanovništva) "agrarnim interesima, spoljašnjim i unutrašnjim kolonistima, bezemljašima,...", uz zakonom zabranjeno otuđenje u 10 godišnjem periodu, što su "darivani" odmah izigrali i prodavali čak onima od kojih je oduzeto! "Poklon" su odmah shvatili kao "ratni plen" i nagradu za političku podršku novom komunističkom režimu . U ogromnoj većini, nisu imali ni volje, ni znanja ni moći za obradu zemljišta koje su dobili na poklon. Komunistička vlast je deklarativno kritikovala "takve pokušaje", ali nisu primenjivali zakon protiv onih koji su im bili osnovna politička podrška. Novo oduzimanje poljoprivrednog zemljišta je bilo 1953. zbog preteće gladi, smanjene proizvodnje hrane, nastale iz dva razloga. Prvi je bio zbog neobrađivanih imanja koje su „kolonisti“ (u opštem smislu) dobili na poklon. Posledica toga je bilo sve manje hrane za "državnu distribuciju". To je dokazivalo potpuni ideološki besmisao "agrarne reforme" - njen rezultat je drastično smanjenje poljoprivredne proizvodnje. Drugi razlog je bila sušna, nerodna, sa malim prinosima, 1953.g . Vlast je "rešenje" našla u nerealno velikom prinudnom povećanom planskom "otkupu" svih poljoprivrednih proizvoda od onih koji su bar proizveli (isključivo od privatnika kojima je ostao bar deo privatnog poljoprivrednog zemljišta). Neispunjavanje "norme otkupa" je kažnjavano novim oduzimanjem preostalog poljoprivrednog poseda a otpor takvom "otkupu" – višegodišnjim zatvorom sa prinudnim radom. Dodatno, opšti zakonskim maksimumom

privatnog poseda je smanjen na 10 ha obradivih površina za domaćinstvo bez obzira na veličinu. Tako je stvoren "novi poljoprivredni zemljišni fond", takođe površinski svojinski nekonzistentan, "kao leopardova koža". Tada je oduzeto dodatno 362.000 ha od 44.000 pojedinaca u celoj Srbiji. Sve masovnija (protivzakonita) prodaja poklonjenog zemljišta iz "ratnog plena", primorala je komunističku vlast da 1959.g donese zakon o pravu prvenstva države u otkupu zemljišta koje je dala "na poklon": država je prvobitni "poklon" u zemlji zamenjivala isplatom u novcu, "prodavci poklona" su postajali "radnička klasa u poljoprivredi" (za državnu platu) ili su dolazili u gradove kao "novostvorena" radnička klasa i jaka politička podrška lokalnim vlastima. Zaključno sa 1978.g. (posle je **evidencija** otkupa prestala a **otkup** nastavljen !), država je otkupila preko 80% poljoprivrednog zemljišta, onog koje je dala "na poklon" (445.000 ha samo u Vojvodini). Sav taj otkup za novac država (ideološka vlast) je vršila preko masovnog (novo)stvaranja poljoprivrednih "kombinata" (raznih naziva) i socijalističkih zemljoradničkih zadruga, (koji su jedinstveno nazvani "društvena poljoprivreda"). Iza naziva se krilo državno vlasništvo, nepopularno za Zapad od kojeg je vlast očekivala i dobijala ogromnu pomoć da bi opstala, "na suprot SSSRu"). Sva otkupljena i ranije oduzeta zemlja je ostajala u tim "kombinatima" i "zadugama", na "korišćenju". Danas, je od "poklona u zemlji", kod (kolokvijalno nazvanih) "kolonista" ostalo manje od 25.000 ha (manje od 6% površine prvobitnog "poklona") i to kao okućnice (a ne samostalne obradive površine). Sve ostalo bi moralo biti u "državnoj svojini": država je poklanjala pa zatim otkupljivala "sopstveni poklon". Stečeno zemljište u toj "društvenoj poljoprivredi" je bilo jako nekonzistentno po površini (mešano privatno sa državnim) pa je država organizovala masovne **"komasacije i arondacije"** da bi **prinudno** (na račun privatnih poseda koji još nisu bili oduzeti) "zaokružila" površine u njenom vlasništvu ! Cilj "komasacija i arondacija" nije bio sažimanje državnog zemljišta u celovitu površinu zbirne državne svojine već zaposedanje ukupne površine do koje je dostizala "državna zemlja" ! Zato su **"arondacijom"** (zaokruživanjem) "smetajući" privatni poljoprivredni posedi prinudno "otkupljivani" a **"komasacijom"** (zgrupisavanjem) je država manja kvalitetno (ranije oduzeto) **državno** poljoprivredno zemljište **"komasirala"** za kvalitetnije **privatno** zemljište (koje ranije "po zakonima" nije mogla da oduzme). **Smisao Člana 24, Stav 2 je upravo i isključivo ovakvo "komasiranje" !!!** O postupku i smislu vršenih "komasacija" najbolje govori **primer** "komasacije" za PIK "Bečej", zbog koje su 50' tih godina čak dve katastarske opštine izdvojene iz administrativne opštine Srbobran i "unete" u administrativnu opštinu Bečej - samo da bi najkvalitetnija zemlja pod "kombinatom" bila u jednoj opštini. Kasnijim "arondacijama" je PIK "Bečej" zaposeo još 1.244 ha (najkvalitetnijeg) zemljišta u opštini Srbobran ali nisu "našli načina" da i to "katastarski" uvedu u opštinu Bečaj.

Opšte o "komasacijama":

- "Komasacije" se rade na **celim** katastarskim opštinama a ne na njenim delovima, čak i kada je potrebno samo manje "grupisanje" ili razmenjivanje zemljišta (primeri: infrastrukturni radovi na kanalima, na putevima, ...)
- Komasicijama se **poništavaju sva svojinska prava i sve katastarske parcele** u datoj katastarskoj opštini i uspostavljaju nove parcele i novi vlasnički odnosi.
- Komasicije traže **veliki tim ljudi raznih profila** (pravnici, geometri, prostorni planeri, urbanisti, agronomi, građevinski inženjeri (putevi),.....) koji su svi plaćeni za rad, zajedno sa svim članovima Komisije za komasaciju, lokalne samouprave, svim vlasnicima poseda,.....
- **Komasacije traju oko 3 godine ako su posedi u komasaciji veći (po površini) pa do 10 godina** za veliki broj sitnih parcela koje se "komasiraju" (grupišu). Ovo trajanje procesa remeti privrednu

aktivnost na datoj teritoriji. Zato se komasacije smisleno rade isključivo za potrebe infrastrukturnih projekata na velikim površinama i za urbanističko uređenje neušorenih naselja da bi se stvorila njihova komunalna infrastruktura i podigao kvalitet života u njima.

Korišćenje termina "komasacija" i "arondacija" u Članu 24 je potpuno besmisleno sa gledišta primenljivosti za vraćanje oduzetog poljoprivrednog zemljišta. Može se tvrditi da je to svesno zlonamerno insistira na "komasacionom mehanizmu" vraćanja oduzetog poljoprivrednog zemljišta da bi se posle nekoliko godina "primene" (donetog) Zakona (o denacionalizaciji) "utvrdilo" (izmenama i dopunama zakona) da je "vraćanje neracionalno, mnogo košta, da je komplikovano" i da ga zamenjuje "obeštećivanje" !

REŠENJE: Poljoprivredno zemljište u državnoj svojini je u ogromnom delu (u toku komunističkog perioda) grupisano u jedinstvene "table" zemljišta. DRŽAVA SAMA SEBE NE KOMASIRA, jer poseduje konzistentne površine zemljišta u svojini. Svaka "tabla" zemljišta poseduje svoje rubne površine koje mogu biti predmet SUBSTITUCIONE RESTITUCIJE za SVE POTRAŽIVANE POVRŠINE ZEMLJIŠTA IZ TE "TABLE". U takvim slučajevima uopšte nema potrebe za istovremenu primeni i naturalne i substitucione restitucije (razlikovanje "naturalnog" i "substitucionog") u slučajevima vraćanja zemljišta iz jedinstvenog bloka zemljišta. Na ovaj način se:

- a) ostavlja u svojini države (nepotraživani) konzistentan deo zemljišta u centru "table",
- b) bivši vlasnici dobijaju rubne površine kojima se lako pristupa posedu (što kraći pristupni putevi),
- c) u slučaju da bivši vlasnici sa godinama poželeva da prodaju restituivano zemljište, država sa pravom preče kupovine (Član 55 Stav 6 Nacrta) ima prostorno najbliži mogući (u centralnom delu "table") najveći deo zemljišta u državnoj svojini, sa kojim ga je lako ujediniti.
- d) postupak vraćanja se svodi na donošenje skupa (pravosnažnih) rešenja o vraćanju sa površinom i klasom zemljišta koje se vraća, poziv geodetske službe da za sva rešenja (za datu "tablu") na terenu uspostavi katastarske parcele sa mogućnošću pristupa sa ruba "table". Izvršnim rešenjem se u pravosnažnom rešenju o vraćanju unosi potpuna geodetska osobina (rubne) parcele.

Naturalna restitucija se može lako i efikasno primenjivati na **pojedinačnim** parcelama i malobrojnim grupisanim parcelama u državnoj svojini, koje su zadržale identifikaciju iz vremena oduzimanja.

Substituciona restitucija zemljišta se na opisani način sprovodi za povraćaj oduzetog zemljišta iz velikih **ujedinjenih** "tabli" poljoprivrednog zemljišta u državnoj svojini.

Isti postupak i mehanizam se može primeniti i **na generalno svo poljoprivredno zemljište (u opštem smislu), i na obradivo i na šumsko zemljište**, koje se potražuje za vraćanje.

Član 25 Stav 1

Tačka 1:

IZMENA: Posle reči "(drenaža)" tekst treba da glasi **... "koji realno postoji, u punoj je funkciji, služi za navodnjavanje površina isključivo namenjenih povrtarskim kulturama i voćarstvu, na površini koja odgovara gajenju povrća i voća"**

Obrazloženje:

Država je u socijalističkom periodu dala (na poklon) novac za navodnjavanje za oko 140.000 ha i to poljoprivrednim kombinatima (raznih prefiksa: PD, PIK, AIK,.....) i retkim zadrugama, koji su svi formalno bili "društvena preduzeća". Realizaciju projekata navodnjavanja/odvodnjavanja nikada niko nije kontrolisao jer su na čelu tih kombinata bili partijski direktori (Savez komunista) koji su

odgovarali partiji a ne državi. Primer: PIK "Bečej" je od države na poklon dobio početkom 80' godina novac za podizanje sistema za navodnjavanje za 6.000 ha a realizovali su do 1989.g sistem za 4.000 ha. Tokom 90' godina, taj sistem za navodnjavanje je opljačkan i razvučen od strane zaposlenih, jer su oni "samostalno sebi povećavali plate". U 2001.g PIK je dobio dugogodišnji izrazito povoljan kredit za obnovu opljačkanog sistema navodnjavanja od Fonda za razvoj. Sistem je obnovljen za površinu od oko 900 ha, na kojoj su gajili (i gaje) povrće: grašak, kukuruz šećerac i boraniju. U 2007.g, u prospektu za privatizaciju (koju je uradio Deloitte) ni jednom rečju se ne pominje da PIK poseduje „pravo korišćenja“ ili „pravo svojine“ nad nekim sistemom za navodnjavanje. Odmah posle kupovine, formalno „većinski vlasnik“ sa Britanskih Devičanskih Ostrva se javno hvalio da poseduje „sistem za navodnjavanje“. Deklarativno, sistem postoji na 4.000 ha ali samo u knjigovotstvenim knjigama a ne u stvarnosti. **Zaključak: Sistem mora da danas postoji i da je u punoj funkciji** a ne u fiktivnim računovotstvenim knjigama da bi se opravdalo, racionalnim razlogom, nevraćanje oduzetog zemljišta pod sistemima navodnjavanja i odvodnjavanja. Sistemi za navodnjavanje su svrsishodni i ekonomski opravdani samo za gajenje povrća i u voćarstvu ("sistem kap po kap"). Tvrdnja da su sistemi za navodnjavanje namenjeni **ratarskim** kulturama je apsolutna glupost jer je potrošnja vode i energije za rad sistema za navodnjavanja tako velika da prevazilazi svaki očekivani profit u ratarstvu. To može da potvrdi svaki profesor sa Poljoprivrednih fakulteta u Srbiji koji se bavi ratarstvom i navodnjavanjem. Jedini koji su uvek za "navodnjavanje" su "agrarni ekonomisti sa asfalta" čija je „agrarna ekonomija socijalističke proveniencije“: "Važna je količina a cena proizvodnje je nevažna. Poljoprivredna proizvodnja ne mora da bude profitabilna. Moje je da trošim, a neka plaća trošak ko hoće, država, pokrajina, opština,... ko god hoće !" (Prof. Miladin Ševarlić, Prof . Vojislav Malešev). Najavljena "strategija navodnjavanja" koju će objaviti novi ministar poljoprivrede Dušan Petrović 15. septembra 2011.g "za navodnjavanje 1,000.000 ha u Srbiji" moguće je da pretstavlja još jedan fiktivni argument za onemogućavanje vraćanja oduzetog poljoprivrednog zemljišta "jer će država da investira"!

Ovakve strategije su na nivou ideološkog ekonomskog ludila Mao Ce Tunga, pod imenom "Veliki skok" iz sredine 50' tih godina 20. veka - što je potpuno uništilo privredu u Kini i dovelo do "ideološke kulturne revolucije". "Strategija" ministra Petrovića bi značila gajenje povrća i voća na 1,000.000 ha u Srbiji, što je apsurdno i besmisleno i ekonomski i pedološki, što svaki obrazovani agronom (van asfalta) može da potvrdi. Dodatno, KO PROCENJUJE "ekonomsku opravdanost korišćenja sistema (za navodnjavanje)" ? Oni koji ga koriste ? To je jasan znak onemogućavanja restitucije oduzetog privatnog poljoprivrednog zemljišta.

Tačka 3:

IZMENA: Na kraju rečenice, posle reči "tih objekata" nastaviti tekst sa ...." **iz poljoprivrednog sistema koji je u poslednjih 5 (pet) godina minimum 3 (tri) godine pozitivno poslovao, prema konačnim finansijskim izveštajima posle svih revizija tog privrednog subjekta, deponovanom u Agenciji za privredne registre i u Narodnoj banci Srbije. Ako privredni subjekt ne ispunjava navedeni uslov ekonomske održivosti, oduzeta privatna imovina, danas u državnoj svojini, se izuzima iz korišćenja i zakupa predmetnog privrednog subjekta i predmet je naturalne i substitucione restitucije"**(identično kao u Tački 5, Člana 18.) Postojeći tekst je namenjen "očuvanju velikih socijalističkih poljoprivrednih sistema" koji su se i za vreme socijalizma i od uvođenja osnovnih elemenata tržišta i ekonomije poljoprivrede (posle 2000.g) pokazali apsolutno ekonomski neodrživi - bez ogromnih državnih "subvencije, donacija, potsticaja", pa čak i sa njima !

Njihovi konačni godišnji finansijski izveštaji to nepobitno potvrđuju. Dodatno, KO PROCENJUJE "ekonomsku opravdanost" korišćenja objekata i zemljišta (koje treba restituirati) od strane "kombinata" ? Sami kombinati ? Ili prof. Miladin Ševarlić i slični ? To je još jedan način onemogućavanja restitucije oduzetog privatnog poljoprivrednog zemljišta.

Tačka 4:

IZMENA: Potpuno izbrisati kao besmisleno.

Obrazloženje: Rešenje "za dileme" zakonopisca je detaljno obrazložena u predlogu "REŠENJE" za Član 24, Stav 2.

Tačka 5:

IZMENA: Potpuno obrisati.

Obrazloženje: Na prvi pogled tekst je razuman i prihvatljiv - **ako se ne zna** šta se dešavalo sa poljoprivrednim zemljištem u državnoj svojini, u okviru (socijalističkih) zemljoradničkih zadruga, krajem 90' i tokom poslednjih 10 godina "demokratije". U okviru zemljoradničkih zadruga se nalazilo oko 120.000 ha obradivog zemljišta u državnoj svojini na kraju 80' tih godina 20. veka. Već 2000.g., u zadrugama je bilo oko 75.000 ha obradivog poljoprivrednog "državnog" zemljišta. Danas su praktično sve (socijalističke) zemljoradničke zadruge u stečaju (Pogledati spiskove preduzeća u stečaju kod Narodne banke Srbije!), potpuno devastirane, bez poljoprivrednog zemljišta koje su ranije "koristile". Svo to zemljište (u državnoj svojini) je opljačkano i prevedeno je u privatnu svojinu. "Tehnike pljačke" su bile brojne ali su dominirale sledeće:

- a) Zadruga se ujedinjuje sa nekim novoosnovanim fiktivnim preduzećem "u cilju investiranja", da bi se posle nekoliko meseci ponovo razdvajala, s tim što se "novi subjekti nastaju u dogovornoj deobi imovine" tako da svo zemljište prelazi u svojinu "nove firme" a zadruga ostaje samo "ljuštura" sa zgradom sedišta i nekoliko okolnih objekata. Takva zadruga praktično odmah prestaje da postoji jer ubrzo ima blokirani račun i čeka stečaj.
- b) Zadruga ima ugovoreni "isporučioac repromaterijala" koji joj fiktivno isporučuje taj materijal a zadruga ništa ne plaća (jer realno ništa i ne dobija). Posle izvesnog vremena, zadruga i "isporučioac" se dogovaraju da zadruga otplati fiktivni dug - predajom svog zemljišta, imovine koja baš odgovara fiktivnom dugu. Bez zemljišta zadruga ostaje "ljuštura" i klizi u stečaj.
- c) Zadruzi trebaju finansijska sredstva za obrtna sredstva ili investiranje i nalazi firmu koja joj fiktivno pozajmljuje taj novac a hipoteku stavlja na poljoprivredno zemljište zadruge. Zajam je fiktivan i zadruga ništa ne otplaćuje i zajmodavac aktivira hipoteku i uzima poljoprivredno zemljište od zadruge i upisuje svoju svojinu. Ostaje zadruga "ljuštura" koja odkliza u stečaj.

Neko će reći, da je opisano nemoguće jer u javnim knjigama svojine mora da piše da je zemljište "svojina Republike Srbije" ! Ne mora da piše (i masovno nije pisalo !) jer se nad poljoprivrednim zemljištem masovno nije primenjivao Zakon o sretstvima u svojini Republike Srbije (Sl. Glasnik RS br 53/95 i kasnije do 32/97) i nije vršeno razdvajanje dotada svevažeće "društvene svojine" na "državnu svojinu" (u okviru koje je sva oduzeta privatna imovina) i "društvene svojine", nastale od investicija samih (socijalističkih) "privrednih subjekata". Pošto nije razdvajano, sve je ostalo "**društvena** svojina" na kojoj je (partijsko) rukovodstvo zadruge imalo punu slobodu odlučivanja ! Sa takvim nerazdvajanjem "društvene" od "državne" svojine se krenulo u "**privatizaciju društvene svojine** (organizatori Aleksandar Vlahović, Mladen Dinkić Božidar Đelić, sa "partijskim pratiocima") - da bi se što više **državne** svojine opljačkalo.

Srećna je okolnost za državu da je u vlasti, kao ministar u Ministarstvu poljoprivrede, u periodu 2004 - 2006. postojala savesna, moralna osoba visokih etičkih principa, Dr Ivana Dulić-Marković, koja je beskompromisno pokrenula akciju identifikacije državne svojine u čak (već) tajkunski privatizovanim poljoprivrednim "sistemima". Isto je nastavio i njen sledbenik Dr Goran Živkov a gotovo zaustavio sledeći ministar Slobodan Milosavljević, koji je "zalutao u poljoprivredu". Zahvaljujući izuzetnim pojedincima na vlasti u Srbiji tada, danas postoji "poljoprivredno zemljište u državnoj svojini". Identifikacija je vršena u "poljoprivrednim preduzećima", dok su zemljoradničke zadruge, kao "sitni subjekti" sa nedefinisanim statusom "zadružne svojine" ostali zanemareni. Dominantan deo opisane pljačke "državnog zemljišta" u zadrugama izvršen je u poslednjih desetak godina.

Zaključak: **Tekst Tačke 5 je, realno, legalizacija pljačke "državnog obradivog zemljišta" iz zemljoradničkih zadruga - u kojoj su neposredno učestvovali i upravljači tim zadrugama .**

Član 29. Stav 2 brisati

Član 30. Stav 2.

PRIMEDBA: Neobično je (ali i zakonodavno neprofesionalno) da se u tekst Nacrta zakona **unosí političko kriterijumi** koji treba da "opravdaju" donetu pravnu normu i logički sud. Norma je brojčana vrednost od impresivnih 200 milijardi dinara. Vlast ide na obezvređivanje nominalnih iznosa "obeštećenja" kroz inflaciju i neminovne kursne razlike zbog nezaustavljivog smanjivanja vrednosti dinara u odnosu na korpu valuta.

IZMENE: Obeštećenje mora predstavljati izuzetak, kada je nemoguće vratiti istu imovinu, ili potražilac ne želi substitucionu restituciju, a iznose obeštećenja treba iskazati u stabilnoj valuti, u evrima sa pripadajućom kamatom, prosečnom na nivou EU ili u visini euribora

Član 41. Stav 2: broj "120" dana treba menjati sa brojem "15".

Obrazloženje: Ne postoji razlog za odlaganje objavljivanja javnog poziva, naročito ako se ima u vidu da organ koji treba da primenjuje ovaj zakon postoji.

Član 43. Stav 1: Rok za podnošenje zahteva treba skratiti na "šest meseci za nepokretnosti i 15 godina za pokretnu imovinu"

Stav 5: Pogrešno se poziva na Član 5, Stav 1 a treba na Član 6, Stav 1 (greška u numeraciji).

Stav 7: **IZMENA:** Predvideti samim Zakonom obrazac zahteva i potrebne dokaze.

Član 44. Stav 1

IZMENA: Uskladiti sa Zakonom o opštem upravnom postupku ("Sl. List SRJ", br. 33/97 i 31/2001 i Sl. Glasnik RS", br.30/2010). Posebno treba imati u vidu da ovakvi razlozi za odbacivanje zahteva ne postoje ni u postupcima legalizacije gde se o trošku lokalne samouprave i olakšano prikupljaju dokazi i potrebna dokumentacija, a podnošenje zahteva ispunjava se podnošenjem samo popunjenog obrasca za lica koja su kršila zakon odnosno nelegalne graditelje.

Dodatno, u svim Zakonima o denacionalizaciji (shvaćenoj u opštem smislu, kao generičkom pojmu) u bivšim jugoslovenskim republikama, Sloveniji, Hrvatskoj, Makedoniji i Crnoj Gori - bivši

vlasnici su oslobođeni administrativnih taksa za dobijanje odgovarajućih dokumenata ili sprovođenje postupaka ili procedura.

Član 46. IZMENA: Iza reči “okončanja postupka”, brisati reč “legalizacije,” a ostatak člana ostaje isti.

Član 49. Stav 1: IZMENE: Posle reči “obaveza” briše se tačka na kraju i dodaje “i izdaje nalog nadležnim organima za izvršenje rešenja, kao i za brisanje eventualnih tereta i odlučuje o troškovima postupka.”

Član 51. Stav 1 IZMENA: Glasi “Izme ne stanja po osnovu pravosnažnog rešenja o vraćanju imovine u javnim knjigama o nepokretnostima i pravima na njima, sprovodi se po službenoj dužnosti”.

Član 53. Stav 2 treba brisati,

Član 54. Stav 1. IZMENA: Promeniti rok sa “30 dana”, na “8 dana”.

Član 55. Stav 1 IZMENA ukupnog teksta Stava sa sledećim tekstom: “Od 30. juna 2006. godine, nije dozvoljeno bilo kakvo raspolaganje imovinom koja je po odredbama ovog zakona predmet vraćanja, niti zasnivanje hipoteke, zaloge ili zakupa na toj imovini.”

Stavove 2, 3 i 4, treba brisati: U Stavu 3. i 4. se suprotno celokupnom predmetnom Nacrtu zakona poništava opšta zabrana otuđenja i **omogućava otuđenje potraživane imovine diskrecionim pravom Vlade Republike Srbije - da omogući otuđenje !** Potpuno neskriveno, izvršna vlast sebe (“po zakonu”) stavlja **iznad zakona !!**

Stavovi 5 i 6 postaju stavovi 2 i 3.

Stav 7, **IZMENE:** Ovaj Stav postaje stav 4, postojeći tekst se briše, menja i glasi “Pravni poslovi i pravni akti koji su u suprotnosti sa odredbom stava 1. ovog člana, ništavi su”.

Beograd, 1. septembar 2011.

Mreža za restituciju